

Квалификациони испит из српског језика, 22. јун 2006. године

Тест 1

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ ТЕСТА

Пред тобом су задаци из српског језика. Имаш 120 минута за њихово решавање.

Сваки задатак најпре пажљиво прочитај и размисли шта се у њему тражи. Прво реши оне задатке за које си сасвим сигуран/на да их знаш, а за крај остави оне задатке око којих имаш неке дилеме. Тим се задацима врати на крају, ако будеш имао/ла времена.

Води рачуна на који начин треба да даш одговор. Пажљиво прочитај текст задатка, у њему је објашњено како да одговориш.

Увек користи пуне називе, скраћенице нису дозвољене (нпр. треба да пише: прилошка одредба за место, а не пом.).

У кућицу уз задатке са десне стране не уписуј ништа, то је простор у који се уписује број бодова.

Такође, на насловну страну, последњу страну, као и уз задатке, не сме се ништа уписивати.

Тест мора да буде попуњен хемијском оловком. Током рада можеш да користиш графитну оловку и гумицу. Пре него што предаш тест, провери да ли су сви твоји одговори написани хемијском оловком. **Неће се признавати одговори који су написани само графитном оловком, као ни одговори који су прецртани или исправљани.**

Ако завршиш раније, предај тест дежурном наставнику и тихо изађи да не сметаш другима.

Желимо ти много успеха на испиту !

ТЕСТ БРОЈ 1

<p>1. Напиши називе свих гласовних промена извршених у речима:</p> <p>а) ЧАСНА _____, _____,</p> <p>б) ЛИШЋЕ _____, _____,</p> <p>в) ПЕЧЕЊЕ _____, _____.</p>	☐												
<p>2. Одреди у ком су падежу истакнуте речи у наредном одломку: МРГУД ЈЕ СЛЕГАО <u>РАМЕНИМА</u>. СПУСТИСМО СЕ У <u>ЈАРУГУ</u>, ВЕТАР СЕ СТИША ЗА ТРЕНУТАК – <u>РАВНОМЕРНИ УДАРЦИ</u> <u>СЕКИРЕ</u> ЈАСНО ДОПРЕШЕ ДО МОГА СЛУХА. МРГУД <u>МЕ</u> ПОГЛЕДА И ЗАВРТЕ <u>ГЛАВОМ</u>.</p> <p>а) РАМЕНИМА _____</p> <p>б) У ЈАРУГУ _____</p> <p>в) РАВНОМЕРНИ УДАРЦИ _____</p> <p>г) СЕКИРЕ _____</p> <p>д) МЕ _____</p> <p>ђ) ГЛАВОМ _____</p>	☐												
<p>3. Одреди врсте речи у реченици: ТЕ МИСЛИ СУ ЕВО САДА ПРЕДА МНОМ.</p> <p>а) ТЕ _____, б) МИСЛИ _____,</p> <p>в) СУ _____, г) ЕВО _____,</p> <p>д) САДА _____, љ) ПРЕДА _____,</p> <p>е) МНОМ _____.</p>	☐												
<p>4. Глагол УГРИСТИ напиши у облику:</p> <p>а) глаголског прилога прошлог _____,</p> <p>б) глаголског придева трпног м.р. _____,</p> <p>в) глаголског придева радног м.р. _____,</p> <p>г) другог лица једнине аориста _____,</p> <p>д) другог лица једнине императива _____.</p>	☐												
<p>5. У кућице испред примера у левој колони упиши бројеве из десне колоне који им одговарају.</p> <table><tr><td>/__/ а) хладан – врућ; тежак – лак</td><td>1. вишезначност, полисемија</td></tr><tr><td>/__/ б) галама – вика – жагор – граја</td><td>2. устаљени изрази, фразе</td></tr><tr><td>/__/ в) Нисам много <u>рад</u> за неки велики <u>рад</u></td><td>3. антоними</td></tr><tr><td>/__/ г) Брзо је научио локални <u>говор</u>. Био је то кићени <u>говор</u> на слављу</td><td>4. архаизми</td></tr><tr><td>/__/ д) Тада смо <u>јурили као муве без главе</u> и тражили стара предавања</td><td>5. синоними</td></tr><tr><td>/__/ љ) полза – отечество – јуност</td><td>6. хомоними</td></tr></table>	/__/ а) хладан – врућ; тежак – лак	1. вишезначност, полисемија	/__/ б) галама – вика – жагор – граја	2. устаљени изрази, фразе	/__/ в) Нисам много <u>рад</u> за неки велики <u>рад</u>	3. антоними	/__/ г) Брзо је научио локални <u>говор</u> . Био је то кићени <u>говор</u> на слављу	4. архаизми	/__/ д) Тада смо <u>јурили као муве без главе</u> и тражили стара предавања	5. синоними	/__/ љ) полза – отечество – јуност	6. хомоними	☐
/__/ а) хладан – врућ; тежак – лак	1. вишезначност, полисемија												
/__/ б) галама – вика – жагор – граја	2. устаљени изрази, фразе												
/__/ в) Нисам много <u>рад</u> за неки велики <u>рад</u>	3. антоними												
/__/ г) Брзо је научио локални <u>говор</u> . Био је то кићени <u>говор</u> на слављу	4. архаизми												
/__/ д) Тада смо <u>јурили као муве без главе</u> и тражили стара предавања	5. синоними												
/__/ љ) полза – отечество – јуност	6. хомоними												

ТЕСТ БРОЈ 1

6. Коју службу (функцију) имају речи у реченици:

НА ПРАГУ ТИЈАНА, МАЈКА НАША, ОДМЕРИ ЗАБРИНУТО
НАЈМЛАЂЕГ СИНА У ПОЦЕПАНОЈ ОДЕЋИ.

- а) НА ПРАГУ _____,
б) ТИЈАНА _____,
в) МАЈКА НАША _____,
г) ОДМЕРИ _____,
д) ЗАБРИНУТО _____,
ђ) НАЈМЛАЂЕГ СИНА _____,
е) У ПОЦЕПАНОЈ ОДЕЋИ _____.
(у односу на СИНА!)

7. Одреди врсту независних реченица према комуникативној функцији:

1. ЗАР МЕНИ БЛАГО ТОЛИКО СВЕ? _____;
2. ДОНЕСИ МИ ТО ОДМАХ! _____;
3. ЖИВ МИ БИО, СИНКО! _____;
4. КАКВИМ МИ БОГАТСТВОМ РАСПОЛАЖЕМО! _____.

8. Одреди падеж и службу (функцију) следећих подвучених речи:

1. ДЕЦА СУ ЈЕЛА КОЛАЧА И ТОРТИ ДО МИЛЕ ВОЉЕ.
Падеж _____ Служба _____.
2. МЕСЕЦИМА СМО ЖАЛИЛИ ЗА ДИВНОМ ОСНОВНОМ ШКОЛОМ.
Падеж _____ Служба _____.
3. ПРЕД СВИМА САМ ПОХВАЉЕН ЗА МАРЉИВ РАД.
Падеж _____ Служба _____.

9. Писаним словима напиши правилно реченицу:

ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ ДОЋИ У БЕОГРАД А ТО ЈЕ БИЛО ПРЕ ДВЕ
ГОДИНЕ У ОСНОВНУ ШКОЛУ ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ ЗМАЈ МАРИ-
ЈА МОЈА НАЈ БОЉА ДРУГАРИЦА ЈЕ ЖИВЕЛА У БАЧКОЈ У БАЧ-
КОМ ПЕТРОВОМ СЕЛУ.

_____
_____
_____
_____

10. У основи српског књижевног језика су млађи екавски и (и)јекавски
говори, а то су _____ и

(назив говора)

_____.

(назив говора)

ТЕСТ БРОЈ 1

11. Отклони грешке у реченицама:

а) Ево га Јанко! _____

б) Он се јој допао. _____

12. Велике промене на небесима дешаваху се пред њима; дуж реке се продужише густе шуме, у којима су ломили жбуње и рили по кошници дивљи вепрови; кошци кружаху над њиховим главама и испраћашу их до подножја брда, а на које почеше да се, изнемогли, успињу.

(Милош Црњански: *Сеобе*)

1. Опис природе, као што је у овом одломку, зове се _____.

2. У одломку је подвучен глаголски облик којим се наглашава дуготрајност и понављање збивања и зове се _____.

13. Помоћу мотива *птице* може се остварити више *симболичних значења*. То показују и следећи искази:

а) Птица у лету – _____

б) Птица над срушеним гнездом – _____

в) Птица у кавезу – _____

г) Птица храни младунце – _____

д) Птица са сломљеним крилом – _____

Уз сваки наведени исказ напиши његово симболично значење.

Могућности су: *ропство, љубав, слобода, насиље, туга*.

14. Вративши се из турског ропства, Стојан Јанковић је у своме дому затекао женине сватове. Својој жени обраћа се песмом:

„Вила гњиздо тица ластавица,
вила га је за девет година,
а јутрос га поче да развија,
долети јој сив-зелен соколе
од столице цара честитога,
па јој не да гњиздо да развија“.

1. У наведеним стиховима „тица ластавица“ означава Стојанову жену, а „сив-зелен соколе“ самог Стојана Јанковића. Овде је народни песник употребио стилску фигуру која се зове _____.

2. Песмом о ластавици која развија гнездо, а у томе је спречава соко, пренесено значење је проширено на целу песничку слику која се зове _____.

ТЕСТ БРОЈ 1

15. Препознај књижевне ликове на основу датих карактеристика и упиши им имена.

1. Прича нам, шали се, сналази, домишља, мудрује и јуначи, без иког свог, у туђим Млецима. Из понуђене пуне шкриње не узима златнике, него још и додаје.

---

2. Уверен да је дошао крај турској владавини, „на све агине на силу благе и наоко разложне примедбе и опомене одговара оштрим и кратким не!, у ком оно е пуца и жеже као пламени бич“.

---

3. Успела је да помири завађену браћу и да обојици покаже лепоту и узвишеност породичне слоге, љубави и праштања.

---

4. Саветовао је и заветовао својим синовима да не буду слабићи и издајници. Сопственим примером показује како се стиче надмоћ над мучитељима, храбро поручујући: „Ја не казах за лажљиве очи...“.

---

16. Подсети се познатих стихова из *Горског вијенца* П.П. Његоша:

Коме закон лежи у топузу,
трагови му смрде нечовјештвом.

А. Наведену мисао казује _____,
а упућује је у писму _____.

Б. Порука казује:

- а) народи и појединци, који уз помоћ силе владају и покорављају људе, оличења су нељудскости,
- б) постоје раздобља у историји људског рода у којима не може владати право јачега,
- в) у сваком времену нељуди се препознају по томе што су безобзирни и насилни према сваком од кога су јачи,
- г) сила се понекад оправдано намеће као закон,
- д) право јачега постоји само у животињском свету и нема му _____ места у међуљудским односима.

Заокружи слова испред тачних одговора.

ТЕСТ БРОЈ 1

17. Међу наведеним мотивима препознај оне који припадају песми *Очију твојих да није* Васка Попе.

– стрепња	– нежност
– сета	– љубав
– лепота	– усхићење
– заборав	– сећање

Подвуци тачне одговоре.

18. На линији поред назива књижевног дела напиши број одломка који том делу припада.

1

Ал' један израз, једну мисао,
Чујеш у борбе страшној ломљавини:
„Отаџбина је ово Србина!“ _____ „Горски вијенац“

2

„Крв је људска рана наопака,
на нос вам је почела скакати;
препуните мјешину гријеха!“ _____ „Отаџбина“

3

Чувајте се раје сиротиње:
кад устане кука и мотика,
биће Турком по Медији мука,
у Шаму ће каде проплакати,
јера ће их раја уцв'јелити. _____ „Смрт Смаил-аге
Ченгића“

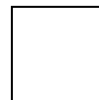
4

Бој се онога, тко је вико
Без голема мријет јада! _____ „Почетак буне против
дахија“

ТЕСТ БРОЈ 1

19. Поред наведених одломака из народне песме *Женидба Милића барјактара* напиши назив одговарајућег облика казивања.

1. Кад се жени Милић барјактаре,
он обиђе земљу и градове
од истока паке до запада,
према себе не нађе ђевојке;
главит јунак свакој ману нађе;
женидбе се проћи хотијаше. _____
2. Чудо људи за ђевојку кажу:
танка струка, а висока стаса,
коса јој је кита ибришима,
очи су јој два драга камена,
обрвице с мора пијавице,
сред образа румена ружица,
зуби су јој два низа бисера,
уста су јој кутија шећера. _____
3. „Ој, пунице, ђевојачка мајко,
или си је од злата салила?
Или си је од сребра сковала?“
(...)
„Мио зете, Милић-барјактаре,
нити сам је од злата салила,
нити сам је од сребра сковала,
нити сам је од сунца отела,
веће ми је бог од срца дао.“ _____

20.

1. Допуни следећу реченицу:

Бајка као књижевна врста припада књижевном роду који се зове _____.

2. Бајка је књижевна врста која постоји:

- само у народној књижевности,
- само у писаној (ауторској) књижевности,
- и у народној и у ауторској (писаној) књижевности.

Подвуци тачан одговор.

НАПОМЕНА

**Ученици НЕ попуњавају ову страну!
Ову страну попуњава Комисија!**

Број бодова:

		,	
--	--	---	--

Комисија:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Идентификациони број (Шифра ученика)	
Школа	
Место	
Презиме и име ученика	